

SYLWETKA STOPNIA HARCERZA RZECZYPOSPOLITEJ

Wstęp

Zdobycie stopnia Harcerza Rzeczypospolitej wieńczy drogę wychowania harcerza ZHR-u i jest dowodem dojrzałości, czyli przygotowania do dorosłego życia i chęci realizowania etosu harcerskiego oraz ma służyć nieustannemu dalszemu rozwojowi. W przedstawionej tu sylwetce Harcerza Rzeczypospolitej zamieszczono rozszerzony opis wartości zawartych w Prawie Harcerskim i harcerskim systemie wychowawczym. Sylwetka ta pokazuje ideał harcerza ZHR, wynik do jakiego dążymy w wychowaniu harcerskim i całym naszym życiu.

hm. Andrzej Glass HR, AD 2005

Sylwetka

Jest autorytetem harcerskim i wzorem dla innych. Daje przykład postawy harcerskiej. Jego życie we wszystkich przejawach jest realizacją chrześcijańskiego systemu wartości oraz Przymierza i Prawa Harcerskiego, wynikających z Dekalogu. Cechuje go dojrzała wiara, ukształtowany charakter, życie uczuciowe oraz intelektualne. Stale nad nimi pracuje. Jest optymistą, wierzy w swoje siły i pomoc Boga. Jest przewodnikiem życia swojego i innych. Rozpoznaje swe powołanie i swoje miejsce w życiu oraz społeczeństwie. Buduje swą przyszłość, ma sprecyzowane plany zawodowe i podnosi swe kwalifikacje. Jest wzorem syna, członka rodziny, przyjaciela, kapłana, pracownika lub studenta. Rozumie sens każdej rzeczy, której się podejmuje oraz czyni to rozsądnie i odpowiedzialnie. Inspiruje i ożywia działalność swojego otoczenia. Potrafi służyć Polsce. Wie, jaki ślad chce pozostawić po sobie. W postawie harcerskiej widzi sposób na życie. Pracę nad sobą i służbę harcerską realizuje jako rycerską postać chrześcijaństwa - drogowskaz w działaniu patriotycznym i społecznym. Przez pryzmat postawy chrześcijanina pełni służbę bliźniemu i Polsce.

1. Rozwój duchowy (religijny i moralny). Służba Bogu.

Rozwija się duchowo i religijnie. Kieruje się chrześcijańskim systemem wartości, który ma ugruntowany. Ma poczucie własnej wartości i godności jako stworzenia Bożego. Kształtuje wrażliwość swego sumienia. Poznaje swą słabość oraz grzeszność i czerpie od Boga siłę na ich pokonanie poprzez sakramenty oraz modlitwę. Odkrywa plan, jaki ma Bóg względem niego. Ceni życie jako dar od Boga. Odczuwa potrzebę Miłości Bożej i dąży do szczęścia. Ma autorytety i czerpie z nich wzory. Potrafi wyznaczać granice swej wolności oraz zachowuje czystość i nie ulega uzależnieniom (nałogom). Przez wierność i czystość umacnia miłość. Spostrzega działanie Opatrzności, czyli Boga w Trójcy Świętej, w wydarzeniach swego życia lub swych bliskich i ufa Bogu. Zdaje sobie sprawę, do czego zbawia go Chrystus. Dostrzega miłość w wymiarze heroicznym jako drogę do świętości. Chce iść za Chrystusem. Szanuje godność każdego człowieka i widzi łączące go z nim braterstwo. Chętnie służy bliźnim i widzi w nich cierpiącego Chrystusa. Chce mieć w sercu Miłość. Stara się zło zwyciężać dobrem. Nie odpłaca się złem za zło. Szerzy Miłość i Pokój. Miłość buduje na prawdzie. Potrafi być pokorny i cierpliwy. Rozumie sens ofiary i cierpienia. Potrafi się wyrzekąć. Potrafi dzielić się z innymi. Pieniądze i dobra materialne nie są dla niego najważniejsze. W przyrodzie widzi stworzenie Boże oraz piękno i Mądrość Stwórcy, i darzy

ją miłością. Jest przyjacielem całego świata. Odważnie świadczy swym życiem o wierze. Pomaga innym w odnajdywaniu Boga. Okazuje miłość i wdzięczność Bogu przez modlitwę, czytanie Słowa Bożego, udział w sakramentach i czynne uczestnictwo w życiu swego Kościoła oraz życie religijne w rodzinie. Ma mocny kościec moralny, nie ulega złym wpływom otoczenia. Przeciwstawia się relatywizmowi etycznemu. Orientuje się w nauczaniu Kościoła o rodzinie i życiu społecznym.

2. Praca nad charakterem

W swym postępowaniu kieruje się Prawem Harcerskim i Dekalogiem. Systematycznie kształtuje swój charakter. Rozwija swe dobre strony i walczy ze swymi wadami. Stawia sobie wysokie wymagania. Ma własny system pracy nad swym charakterem. Jest rzetelny: słowny, terminowy, punktualny, systematyczny, odpowiedzialny, uczciwy, oszczędny, karny, szanuje prawo. Podejmuje tylko te obowiązki, które może zrealizować. Jest samodzielny, zaradny i przedsiębiorczy. Potrafi planować swe obowiązki i wybierać, które są najważniejsze. Jest życzliwy i braterski: przyjazny, koleżeński, opiekuńczy, wrażliwy na potrzeby i krzywdę innych, współczujący, uczynny, rycerski, otwarty, szanujący innych, do nikogo nie jest usposobiony wrogo, łatwo przebacza. Potrafi chwalić innych. Jest powściągliwy w osądzaniu innych. Sprawia mu radość zrobienie czegoś dobrego dla innych. Ma przyjaciół i jest lubiany. Nie kieruje się egoizmem. Nie dąży do sukcesów kosztem innych. Unika stosowania przemocy. Jest odważny: jest śmiały w marzeniach i działaniu, ma odwagę bronić innych, przeciwstawiać się złu i bronić swych przekonań. Podejmuje ambitne działania. Jest roztropny: rozumny, logiczny, przewidujący, krytycznie myślący, mądry życiowo. Ma hart ducha i radość życia: jest wytrwały w dążeniach, ma silną wolę, nie załamuje się, z pogodą ducha pokonuje przeciwności i znosi niepowodzenia, wyciąga naukę z porażek, nie boi się popełniania błędów, nigdy nie narzeka i nie żywi bezzasadnych pretensji. Potrafi z zaufaną osobą rozmawiać o swoich problemach. Wierzy w swoje siły. Jest cierpliwy. Jest radosny i ma poczucie humoru. Potrafi z siebie żartować. Jest optymistą. Panuje nad swymi emocjami: wyróżnia się kulturą osobistą, unika zarozumiałości, dostrzega swą niedoskonałość oraz że nie zawsze ma rację, stać go na pokorę, uznaje racje i argumenty adwersarzy w dyskusji, potrafi przyznać się do własnych błędów, w dyskusji nie ma wrogów lecz przyjaciół, z którymi chce wspólnie dojść do prawdy, nie obraża się, jest spokojny i rzeczowy, nie chce poniżyć godności drugiego, wystrzega się ironii i złośliwości, jest skromny, nie stara się by go honorowano, panuje nad swym językiem, złym humorem, gwałtownymi reakcjami i strachem, jest zrównoważony. Potrafi okazywać pozytywne uczucia (rodzicom, rówieśnikom, dorosłym), nie wstydzi się ich. Pokonuje swą nieśmiałość. Potrafi nawiązywać kontakt z innymi.

3. Miejsce w życiu. Powołanie.

Ma śmiałe marzenia, pragnienia i plany życiowe. Poszukuje swej drogi do szczęścia. Odważnie wyznacza sobie cele życiowe i konsekwentnie je realizuje. Tworzy dalekosiężną wizję swego życia. Przygotowuje się do swoich powołań Życiowych (np. w służbie Bogu: w rodzinie, w kapłaństwie, w życiu zakonnym, w samotności; w pracy społecznej, w pracy zawodowej). W zakresie swego powołania pogłębia swą wiedzę (np. przygotowuje się do życia rodzinnego). Ma własną wizję szczęśliwej rodziny, roli i ideału męża i żony, roli ojca i matki oraz dzieci lub też wizję posługi kapłańskiej. Ma podstawową wiedzę psychologiczną, wychowawczą i teologiczną w wybranym zakresie. Ma odpowiedzialny stosunek do dziewcząt i kobiet. Docenia wartość czystości przedmałżeńskiej i naturalnego planowania rodziny. Broni życia od momentu poczęcia do naturalnej śmierci. Zna problemy swego domu rodzinnego i stara się brać udział w ich rozwiązywaniu. Pełni służbę na rzecz swej rodziny. Poznał dzieje i podtrzymuje dobre tradycje swej rodziny. Okazuje szacunek osobom starszym.

4. Zainteresowania. Rozwój intelektualny i zawodowy

Ma sprecyzowane zainteresowania zawodowe i pozazawodowe, które rozwija. Osiąga mistrzostwo w dziedzinie swych zainteresowań. Osiągnął poziom wykształcenia odpowiedni do swych potrzeb i zamierzeń oraz stale się dokształca. Traktuje swój zawód jako służbę bliźnim i Polsce. Docenia potrzebę znajomości języków obcych, przynajmniej jednym posługuje się płynnie. Potrafi posługiwać się współczesnymi środkami łączności i techniki oraz posiada umiejętności z ważnej dla niego dziedziny. Zdobyte w harcerstwie umiejętności i doświadczenie w pracy z młodzieżą potrafi twórczo wykorzystywać w życiu rodzinnym i zawodowym.

5. Rozwój kulturalny

Jest kulturalny w mowie i zachowaniu; jest taktowny. Stosuje zasady dobrego wychowania (*savoir vivre*'u). Uprawia kulturalne rozrywki. Posługuje się gawędą, piosenką, inscenizacją i zdobnictwem także w życiu rodzinnym i zawodowym. Rozwija posiadane zdolności, a w razie potrzeby potrafi ich brak nadrobić zaradnością i wytrwałością. Jest twórcą dóbr kulturalnych (np. fotografia, film, rysunek, grafika, malarstwo, gra na instrumencie) lub animatorem życia kulturalnego w życiu rodzinnym i w swym środowisku. Uczestniczy w życiu kulturalnym (bywanie w teatrze, operze, na koncertach, przynależność do zespołu artystycznego, czytanie literatury pięknej). Zna dorobek kultury polskiej i europejskiej.

6. Rozwój fizyczny i psychofizyczny, wyczyn

Prowadzi zdrowy tryb życia. Systematycznie dba o swą kondycję fizyczną. Dokonał wyczynu lub uprawia wybraną dziedzinę sportu czy turystyki. Chętnie przebywa wśród przyrody. Dostosowuje rodzaj i intensywność zajęć do stanu zdrowia i wieku. Nie szermuje swoim zdrowiem i życiem. Ma wyćwiczoną pamięć, spostrzegawczość, bystrość, podzielność uwagi i szybkość reakcji oraz zręczność i sprawność działania.

7. Służba społeczna i służba Polsce

Jest liderem w środowisku harcerskim i poza harcerskim, organizuje jego działalność. Charakteryzuje go postawa patriotyczna, społeczna i ekologiczna. Znajduje sobie na miarę możliwości i potrzeb pole aktywności społecznej (np. ochrony przyrody, ekologiczne, kulturalne, sportowe, wolontariat, działalność dobroczynną). Działa w organizacjach społecznych w dobrej sprawie. Widzi zadania ZHR w służbie Rzeczypospolitej, m.in. w zakresie sposobów obrony przed zagrożeniami dla wychowania we współczesnym społeczeństwie. Czynnie realizuje postawę umiłowania Ojczyzny. Realizuje swe powołanie męzczyzny troszcząc się o własną rodzinę lub przedkładając posługę kapłańską Kościołowi, chroniąc dobro wspólne i broniąc Ojczyzny. Kultuwyje patriotyczne tradycje rodziny, regionu i Polski. Przywiązuje wagę do tradycji niepodległościowych i tradycji niepokornego harcerstwa. Czynnie realizuje swą miłość do Ojczyzny promując wartości patriotyczne w środowisku rodzinnym, towarzyskim, zawodowym i w swej miejscowości przez organizowanie odpowiednich akcji (np. spotkania z ludźmi, obchody rocznicowe, inscenizacje, wycieczki, dbałość o miejsca pamięci, poznawanie tradycji, zbieranie i utrwalanie informacji). Patriotyzm opiera na miłości do swoich, a nie na szowinizmie i wrogości do innych. Jest świadom naszych zalet i wad narodowych. Staje po stronie prawdy w historii i polityce. Ma skryształizowane poglądy polityczne, potrafi o nich dyskutować. Widzi swą współodpowiedzialność za losy narodu i państwa. Bierze aktywny udział w Życiu społecznym i politycznym regionu i państwa. Jeżeli jest to częścią jego powołania, bierze czynny udział w służbie publicznej. Widzi pola swej służby wobec Ojczyzny i wie, na jakim odcinku chciałby się przyczynić do osiągnięć Polski. Uczestniczy, w miarę możliwości i potrzeb, w kontaktach z Polakami poza krajem.